

Орієнтовний перелік мовних ігор з картинками

„В світі звуків”

2-4рр.

1. Гра „Навчи ротика співати”

Мета: Відпрацьовувати вимову голосних а, о, у, і

Матеріал: малюнки із зображенням ротика-радунчика, ротика-дивунчика, ротика-манюньчика, ротика-дудочки; картинки із зображенням предметів, в назвах яких є голосні звуки (це можуть бути і предметні картинки, і мозаїка картинок з певного звуку ([а] – барабан, качка, пальто, майка; [о] – хлопчик, вовк, горщик, ворона, [і] – іграшка, відро, вікно, віник, дівчинка, квітка, кіт, [у] – бублик, вуса, вухо, зуби, кулька, муха тощо)

2. Гра „Розкажи Гномику, що росте на городі” (є у нас в групі, росте на дереві тощо)

Мета: Вчити правильно вимовляти всі звуки (голосні й приголосні) рідної мови

Матеріал: мозаїка з картинок

3. Гра „Хто живе в лісі?”

Мета: Вчити правильно вимовляти йотовані голосні я, ю, е, ї, йо

Матеріал: картинки із зображенням предметів та тварин (заєць, їжак, сім'я ведмедів, вовків, лисиць)

4. Гра „Що намалював художник?”

Мета: Вчити злино вимовляти звуки дж, дз

Матеріал: картинки із зображенням предметів, тварин, комах (джміль, бджола, дзиґа, дзьоб, дзвоник, дзеркало, гудзик)

5. Гра „Допоможи метелику (бджілці) знайти свою квітку”

Мета: Вчити дітей знаходити знайомий звук у слові, інтонаційно його виділяти

Матеріал: метелик, паперові квіти з серединкою-картинкою

Умова: діти уважно розглядають картинку, називають її, виявляють, чи починається слово із звуку [м]

Ускладнення: квіти з **пелюстками**-картинками

Варіант гри: „Допоможи горобчику знайти найсмачніший соняшник”, „Допоможи зайчикові знайти найсмачнішу морквинку (капустоньку)” тощо

6. Гра „Проспівай слово”

Мета: Вчити чітко вимовляти три і чотирискладові слова з відкритими складами (го-ло-ва), з відкритими і закритими складами (ху-стин-ка)

Матеріал: картинки із зображенням предметів (ба-ра-бан, бряз-каль-це, і-граш-ка, гой-дал-ка, па-ро-воз; по-мі-дор, о-гі-рок, ци-бу-ля, кар-топ-ля, я-блу-ко, а-бри-ко-са; бе-ре-за, я-лин-ка, лі-со-вик; во-ро-на, го-ро-бець, си-нич-ка тощо)

Примітка: картки підбираються з урахуванням тематичних блоків

7. Гра „Знайди картинки, які співають схожу пісеньку”

Мета: Вчити дітей вслуховуватись у звучання слів і розрізняти їх за звуковим складом

Матеріал: паперовий круг із зображенням по колу різних предметів

Умова: діти знаходять парні картинки, назви яких різняться одним звуком: чашка – кашка, мушка – мишка, вінок – віник, котик – кошик, гірка – гілка, шишка – мишка, дім – дим

8. Гра „Що ти бачив у бабусі?”

Мета: Вчити вимовляти звуки [г], [г]

Матеріал: картинки із зображенням бабусиного подвір'я, хати та: гусеняти, гусака, голуба, горобця, гави, гедзя, гнізда; грибів, груши, гілки дерева, горіха, гороха, гарбуза, граблів, городу; гойдалки, ганку, горища, гаражу; горщика, глечика; гребінця, голки, гудзика, гаманця.

Примітка: бажано картинки додавати поступово, від одного тематичного блоку до іншого.

Варіант гри: „Хто від бабусі втік?”, „Що бабуся загубила?” (одну з картинок закрити, і дитина має вгадати, яка саме картинка „загубилась”)

9. Гра „Хто як співає?”

Мета: Вчити розрізняти та відтворювати звуки навколишнього середовища

Матеріал: картинки із зображенням тварин, птахів, комах, видів транспорту тощо

1. Гра „Збери гриби”

Мета: Вчити впізнавати певні звуки в словах

Матеріал: картонні грибочки, кошики

Умова: дитина має згадати слово на домовлений звук, тільки тоді положити грибочок в кошик

Варіант гри: на зворотньому боці картонних грибочків маленькі картинки із зображенням предметів

2. Гра „З ким дружить рибка?” („З ким дружить лялька (лисичка)?”

Мета: Вчити правильно вимовляти звуки [р]- [р'], [л]- [л']

Матеріал: картинка із зображенням „героїв” (рибки, лисички) та картинок із зображенням різних предметів

3. Гра „Знайди зачаровані картинки”

Мета: Вчити дітей вслуховуватись у звучання слів і розрізняти їх за звуковим складом

Матеріал: картинки із зображенням предметів

Умова: діти знаходять парні картинки, назви яких різняться одним звуком: чашка – кашка, зуб – дуб, чуб; оса – коса, майка – марка, мушка – мишка, мило – шило, комашка – ромашка, папка – шапка, миска – мишка, пічка – річка, малина – машина, дірка – зірка

4. Гра „Працюємо на радіо”

Мета: Вчити вимовляти слова з трьома і більше складами на одному диханні

Матеріал: картинки із зображенням предметів, пов'язаних узагальнюючими поняттями

Умова: дорослий починає речення: „На городі вирости...”, дитина дивиться на мозаїку картинок і промовляє: картопля, квасоля, огірки, петрушка тощо.

5. Гра „Підбери пару”

Мета: Вчити добирати слова близького звучання

Матеріал: картинки із зображенням (квіти, діти; шишка, мишка, кішка; миска, колиска; гілка, дірка, бджілка; хвостик, мостик; грибок, листок, огірок; лис, ліс; дим, дім; піч, ніч; зуб, дуб; сонце, віконце; півник, віник; дошка, ложка; коса, оса; ялинка, сніжинка) можна в колі, можна мозаїкою.

6. Гра „Магазин іграшок”

Мета: вчити впізнавати звуки в словах-назвах

Умова: відібрати картинки на певний звук (гарне завдання для роботи в парах!)

„Л” – лялька, літак

„М” – м'яч, мотрійка, машина

„К” – конструктор, котик, клоун, козочка, курочка, корівка

„П” – пірамідка, паровоз, півник, петрушка

„С” – слон, собачка, скакалка

„Б” – барабан, білочка

7. Гра „Згадай скоромовку за картинкою”

Мета: вчити говорити у різному темпі (швидко, повільно, нормально)

Матеріал: картинки із зображенням персонажів скоромовок

□ Росте липа біля Пилипа.

- Стоїть клен, біля клена сидить
Олена.
- Шишка на сосні, шишки на
столі.
- Золоті жолуді зовсім
пожовтіли.
- У діброві дуби,
Пі дубами гриби.
Трава між грибами,

Хмарки над дубами.

- Дуб-дубочок, деревинка,
Дощ іде, біжить Даринка.
Добігає до дубка,
В дуба прихистку шука.
- Я малесенька Марина –
Посадила кущ калини.
Я росту і він росте –
Хто кого переросте?

1. Гра „Хто де живе?”

Мета: Вчити добирати слова на певний звук

Матеріал: будинки з віконечками для картинок

Умова: дитина добирає картинки, назви яких починаються на один певний звук

Будинок А

Будинок О

Акула, олень, антилопа, орел, омар, осетр, окунь, оселедець, ондатра.

Будинок Б

Будинок

В

Білка, верблюд, бобр, вовк, віл, бджола, бізон, вуж, бусол, вівця, баран, ведмідь, блоха, в'юн, буйвол, бегемот, бусол, борсук, ворона, бабка, бик.

Будинок Г

Будинок Д

Дятел, гусак, горобець, дрізд, голуб, грак, гадюка, деркач, горлиця, дельфін, глухар.

Будинок К

Будинок Л

Кабан, корова, коза, лев, кенгуру, лелека, кінь, ластівка, кіт, лис, кажан, курка, кріт, лось, карась, кит, кролик, крокодил, камбала, лящ, краб, кальмар, комар, коник, коала, лунь, качка.

Будинок С

Будинок Р

Свиня, рис, собака, соловей, рак, слимак, слон, ремез, сова, снігур, сорока, страус, скорпіон, судак, сойка, синиця.

Будинок Т

Будинок П

Півень, тріска, перепілка, тушканчик, товстолобик, павук, тюлень, пінгвин, тигр, папуга, тарган, поросся.

Будинок Ж

Будинок З

Будинок М

Заєць, жаба, морж, журавель, метелик, зебра, муха, мураха, зозуля, мавпа, миша, жайворонок, зубр, мул, жираф, медуза, змія, землерийка.

Будинок Ц

Будинок Ч

Будинок Ш

Будинок Х

Будинок

Черпаха, цап, черв'як, шпак, чайка, цвіркун, хом'як, чапля, ховрах, чиж, щеня, щука, шишкар, щур, хрущ.

Ускладнення: розділити по будинках картинки із словами-назвами, які починаються на звуки: з – с, р – л, ч – ц, ж – ш, ж – з, с – ш

2. Гра „Перевір продавця”

Мета: Вчити добирати слова з певним звуком

Матеріал: картинки із зображенням предметів

Звук [а] – халва, чай, вафлі, ватрушка, калач.

Звук [о] – олія, кофе, консерви, какао, шоколадка, йогурт.

Звук [б] – булка, батон, ковбаса, хліб, бублики.

Звук [м] – м'ясо, масло, молоко, морозиво, сметана, майонез, макарони.

Звук [р] – риба, крупа, макарони, цукерки, торт, пряники, трубочки, дріжджі, пиріг, кефір, цукор, фарш, консерви.

Звук [п] – печиво, напій.

Звук [с] – сало, чипси, сіль, сік, сир, тістечко.

Умова: дитина замовляє у продавця продукти з певним звуком, уважно стежачи, щоб той не помилився

Варіант гри: „Супермаркет”

Звук [а] – абажур, акваріум, альбом, антена, гітара, акордеон, газета, магнітофон, шкарпетки, етажерка, іграшка, фарби, калоші, лампа, лійка, сковорода, халат, штани.

Звук [о] – окуляри, олівці, телефон, ковдра, комп'ютер, чоботи, колготи, ложки, мило, ліжко, ковзани, радіо, холодильник, голка, ополоник, сито.

Звук [б] – батарейки, баян, бубон, бідон, бриль, брошка, шуба, білизна, будильник, босоніжки, каблучка.

Звук [к] – картина, каструля, колесо, комод, конверт, кошик, корито, коробка, костюм, кофта, крейда, компас, колонка, книга, кнопка, кожух, клейонка, клей, картуз, капелюх, глечик, віник, сірники, щітка, миска, щоденник, кеди, краватка.

Звук [д] – диван, годинник, дзига, доріжка, відеоманітофон, виделки, відро.

Звук [р] – ручка, журнал, тарілки, куртка, термос, фломастери, люстра, ліхтар, гардина, гардероб, телевізор, м'ясорубка, рушник, горщик, черевики, рукавиці.

Звук [с] – стіл, стільці, крісло, сервіз, серветки, сережки, сукня, соросча, спідниця, самовар, сарафан, санки, скринька, глобус, хустка.

Звук [п] – пальто, пілосос, парасолька, праска, шпильки, піаніно, портфель.

Звук [ч] – чайник, чашки, чешки, тумбочка.

3. „Хто більше підбере картинок?”

Мета: Вчити підбирати слова з певним звуком

Матеріал: предметні картинки

○ слова-назви птахів, в яких є звук [г]

Горобець, голуб, горлиця, грак; пугач, папуга, снігур

○ слова-назви птахів, в яких є звук [с]

Соловей, сорока, сова, снігур, синиця, сокіл; бусол,

○ слова-назви птахів, в яких є звук [л]

Лебідь, лелека, ластівка; голуб, зозуля, соловей; бусол, дятел, орел, сокіл

○ слова-назви птахів, в яких є звук [ч]

Чиж, чайка, чапля; деркач

○ слова-назви квітів в яких є звук [а]

Айстра; барвінок, конвалія, тюльпан, ромашка, троянда, кульбабка

○ слова-назви квітів в яких є звук [м]

Мак, мальва, матіола; ромашка

○ слова-назви свійських тварин, в яких є звук [к]

Корова, коза, кінь, крізь, кіт, кабан; собака; бик

○ слова-назви диких тварин, в яких є звук [л]

Лев, лисиця, лось; олень, білка; крокодил

4. „Хто швидше збере урожай?”

Мета: Вчити добирати слова з певним звуком

Матеріал: предметні картинки, кошики (ящики)

Умова: зібрати в кошик картинки, в словах-назвах яких є домовлений звук

○ слова-назви овочів, в яких є звук [к]

Капуста, картопля, квасоля, кукурудза; морква, редька; буряк, огірок, кабачок, часник

○ слова-назви овочів, в яких є звук [р]

Ріпа, редиска, буряк, гарбуз, огірок, морква, картопля, горох, помідор.

○ слова-назви *фруктів*, в яких є звук [а]

Абрикос, ананас, айва, апельсин, мандарин, банан, виноград, груша, слива.

Варіант гри: „Подай на стіл” (якщо немає відповідних картинок, можна використовувати предмети-замінники або паперові геометричні фігури, мозаїку, конструктор тощо)

Назви страв на звук [к]: котлета, каша, кисіль, компот, картопля, каравай, ковбаса.

Назви страв із звуком [а]: юшка, салат, ікра, галушки, запіканка.

Назви страв із звуком [о]: холодець, сало, плов, локшина, шпроти, пончики.

Назви страв із звуком [у]: голубці, деруни, курка, бутерброди.

Назви страв із звуком [р]: риба, рагу, борщ, вареники, млинці, пиріжки, пюре.

Назви страв із звуком [с]: суп, сир, сирники, капуста, квас.

5. Гра „Лото „Визнач перший звук в слові”

Мета: Вчити визначати *перший* звук у слові

Матеріал: картки з 4-6- предметними картинками

Умова: дитина має вірно відшукати картинку з певним звуком і отримати від ведучого картку з буквою.

6. „Хто швидше збере речі”

Мета: Вчити визначати *перший* звук в слові

Матеріал: картки з предметними картинками; шафи або валізи

Умова: розділити картинки на певні групи і скласти в певні валізи (шафи, полиці)

Варіанти ігор: „Хто збере кращий урожай”, „Наведи лад з посудом” тощо

7. Гра „Побудуй ланцюжок”

Мета: Вчити визначати *перший і останній* звук в слові

Матеріал: предметні картинки (Рука – автобус – сом – мило – очі – індик – кит – торт.

Дуб – баран – ніж – жираф – футбол – лис – слон – ніс – сало – овоч – чашка – акваріум – мак – капелюх – хліб – базар – риба – акробат – танк – куш – щука – аркуш – шпак)

Умова: дитина має побудувати ланцюжок з картинок, правильно виявляючи перший і останній звук назв картинок.

8. Гра „Знайди зайву картинку”

Мета: Вчити визначати місце звука в слові (початок-середина-кінець)

Матеріал: смужки з предметними картинками

Три слова *починаються* на один звук, четверте – на інший (**картопля** — **кукурудза** – квасоля – огірок)

Три слова *закінчуються* на один звук, четверте – на інший (малина – смородина – горобина – агрус)

Три слова мають *певний* звук, четверте – ні (**ромашка** – парасолька – карась – банан)

Три слова мають два *однакових* звуки, четверте – одне (**кабачок** – **казка** – курка – праска)

Три слова мають певний звук на початку і в кінці, а четверте – тільки на початку (**кабачок** – **казка** – курка – капуста)

Три слова мають певний звук тільки на початку, а четверте – на початку і в кінці (**капуста** – **кукурудза** – квасоля – **кабачок**)

Три слова мають певний звук на початку і в кінці, а четверте – тільки в кінці (айстра – абрикоса – арена – рука)

9. Гра „Як полагодити телевізор?”

Мета: Вчити чітко і правильно вимовляти звуки *г, к, х, ф, ц-ць, з-зь, с-сь*, а також шиплячі *ж, ч, ш*

Матеріал: „телевізр”, предметні картинки

Умова: Дорослий показує по „телевізору” картинки, називає предмети, пропускаючи перший звук. „Телемайстер” – дитина „лагодить” телевізор, чітко вимовляючи повне слово

10. Гра „Включи телевізор (комп’ютер)”

Мета: Вчити з перших звуків слів утворювати нове слово

Матеріал: „телевізор” (з кишенею для демонстрації малюнків), смужки з картинками (вовк – акула – заєць – ананас – ВАЗА; риба – автобус – курка – РАК; сани – оса – мак – СОМ)

Умова: Щоб включити телевізор і побачити зображення на екрані, потрібно визначити перший звук в словах-назвах предметів на малюнках. З цих звуків складається нове слово. Якщо слово складене правильно, на екрані телевізора з’явиться зображення.

Ускладнення: визначення останнього звуку в словах-назвах

Варіант гри: „Як їх звати?”

М’яч, автобус, шапка, абрикос – МАША

Дерево, індик, мак, ананас – ДІМА

Відро, олівці, вовк, ананас – ВОВА

Яблуко, нитки, автомобіль – ЯНА

Торт, огірок, лампа, ялинка – ТОЛЯ

11. „Звуковий годинник”

Мета: Вчити розрізняти *тверді і м’які* приголосні

Матеріал: паперовий годинник, по колу картинки із зображенням предметів, назви яких починаються з парних (твердих та м’яких) приголосних: кіт – кит; кінь – кавун; лапа – ліжко; листок – лялька, лампа – лід, ліс – ліс; риба – ріпа, рак – річка; рушник – ряст; роса – рій; равлик – ріг; ракета – рівчак; дуб – дівчина, дошка – дім, дах – дятел; булка – білка, батон – бібліотека, банка – білизна; ванна – вівця, верба – віник, вовк – відро, вуж – вінок, ворона – віл; голка – гілка, годинник – гімнастика; папуга – пісок, пелюстка – піч, поле – пістолет, парк – підлога; тигр – тісто; сіно – собака, пилка – півник, зірка – зошит, ніс – носоріг

Умова: за допомогою стрілки знайти пари на звуковому годиннику

12. Гра „Стань чарівником – зміни картинку”

Мета: Закріпити вміння утворювати слова за допомогою *зміни одного звуку*

Матеріал: картинки із зображенням предметів; із зворотнього боку, прикрита „віконечком”, картинка із зображенням предмета, назва якого відрізняється одним звуком (мак – рак, кран – екран, булка – будка, лід – слід, ферма – форма, ворона – ворота, весна – весла, слива – злива, голос – колос, піч – пів, липи – шипи, торт – порт, корж – морж, губка – шубка)

Умова: дитина має уявити себе чарівником і за допомогою зміни звуку в слові „перетворити” картинку на іншу. При перевірці картинка може співпасти, може ні. Заохотити дитини до подальших перетворювань можна:1)

запропонувати спробувати сили на іншій картинці; 2) запропонувати намалювати під другим „віконечком” новий предмет.

13. Гра „Хто сховався за віконечком?”

Мета: Вчити дітей підбирати слова близького звучання (*рими*)

Матеріал: картки із зображенням картинок, одна з яких закрита „віконечком”

Жабка – шапка – бабка; білка – тарілка – стрілка; кулька – курка; клубок – горбок – молоток;

баран – барабан – кран; м’яч – калач – квач; мак – рак – бак – лак; калина – малина – горобина;

книжка – діжка; кінь – тіль; птах – дах; жук – павук; куш – хруш; рибак – їжак; слон – лимон;

зозуля – козуля; горобчик – стовпчик; пташка – мурашка – комашка

Умова: дитина відгадує предмет, який сховався за „віконечком”, назва якого є римою до назви першої картинки

14. Гра „Як звуть подружок (друзів)?”

Мета: Вчити дітей підбирати слова близького звучання (*рими*)

Матеріал: картки із зображенням дівчат (хлопчиків)

Умова: дитина обирає будь-яку картинку, придумує ім’я дівчинці чи хлопчику, друга дитина має придумати ім’я подружці або другові.

Галя – Валя

Люда – Люба

Віра – Кіра

Таня – Маня

Карина – Марина

Маша – Даша

Інна – Ліна

Клава – Слава

Федя – Петя

Богдан – Степан

Сергій – Андрій

Оля – Коля

Шура – Юра

15. Гра „Один чи багато?”

Мета: Вчити звертати увагу на перенесення наголосу в різних формах слів

Матеріал: картинки із зображенням одного та певної кількості предметів

(нитка – нитки, зайці – зайці, ластівка – ластівки, качка – качки, жабка – жабки, вовк – вовки, голуб – голуби, шарф – шарфи, миска – миски, хустка – хустки, торт – торти, книжка – книжки

Умова: дитина роздивляється картинку і називає предмети, зображені на ній, намагаючись правильно поставити наголос у словах

1. Гра „Кольорові галявини”

Мета: Закріпити в пам’яті узагальнюючі групи предметів

Матеріал: паперові картки з 4-х квадратів, предметні картинки на кольоровій основі (птахи, овочі, фрукти, їжа, транспорт, меблі, свята, сім’я)

Умова: дитина має розкласти предметні картинки на відповідні кольорові квадрати

2. Гра „Хто з ким дружить?”

Мета: Вчити об’єднувати різні предмети, істоти за спільними ознаками

(узагальнення) *Матеріал:* картки з зображенням предметів з різних узагальнюючих груп

3. Гра „Хто потрапив до чужого будинку?”

Мета: Вчити розрізняти узагальнюючі поняття

Матеріал: паперові будинки з 4 віконцями-кишеньками, в які вставляються картинки

Умова: дитина має уважно роздивитись чотири картинки і виявити зайву

Ускладнення: замінити зайву картинку правильною

Варіант гри: 1) „Засели будинок”. При потребі на даху можна зробити вікно для картинки-зразка з певної узагальнюючої групою. 2) „Плутанина у веселих будиночках”

4. Гра „Про кого цей віршик?”

Мета: Вчити розуміти і використовувати слова, що характеризують поведінку дитини:

вереда, пустун, боягуз, забіяка, недбайло

Матеріал: предметні картинки із зображенням дітей

Умова: дорослий читає віршик, діти знаходять відповідну картинку.

Ускладнення: вірші читає дитина

5. Гра „Допоможи знайти речі”

Мета: Вчити використовувати в словнику присвійні прикметники (бабусин, матусин, татів, дідусів)

Матеріал: картинки із зображенням членів сім’ї, предметні картинки із зображенням різних речей

Умова: дорослий показує певну картинку і питає: „Чие це?”, дитина має відповісти.

Ускладнення: розділити картинки по групах

6. Гра „Порівняй”

Мета: Збагачувати словник прикметниками вищого ступеня порівняння (молодший, тихіший, глибший, дужчий, дорожчий, більший, менший, кращий, ліпший), найвищого ступеня з префіксом «най-» (найдорожчий, найкращий, найбільший)

Матеріал: картки із зображенням різних предметів

7. Гра „Скажи навпаки”

Мета: Вчити добирати слова протилежного значення.

Матеріал: картки з зображенням картинок, в яких є протилежності

Добрий – поганий (герої казок, сюжетні картинки з моральної теми)

Гарячий – холодний (сонечко, сніг)

Великий – малий (хлопчик, дівчинка, м’яч, машина)

Солодкий – солоний (цукерка – сіль)
Товстий – тонкий (стовбур у дерева, палка)
Білий – чорний (котик, кофта, олівець,
Плакати – сміятися
Багато – мало

8. Гра „Назви предмет по-іншому”.

Мета: Вчити добирати слова з близьким значенням.

Матеріал: предметні та сюжетні картинки

Іграшка – цяцька, забавка
Подарунок – гостинець
Малюки – малята
Дім – будинок
Бажати – хотіти
Стрибати – цибати – плигати
Тримати – держати
Куштувати – пробувати

Гарний – красивий – чарівний –
чудовий – гожий – хороший –
вродливий
Швидкий – прудкий – моторний
Охайний – чепурний
Дякую – спасибі

1. Гра „Перекладачі”

Мета: Збагачувати словник новими словами з тем: «Дитячий садок», «Ігри», «Іграшки», «Взаємостосунки дітей», «Сім'я», «Родинні стосунки», „Дитина між людей”, «Побутові предмети», «Одяг», «Взуття», «Меблі», «Тварини», «Птахи», «Навколо рідної природи», «Наші найменші друзі», «Наша Україна», «Праця дорослих», «Транспорт», «Святкові дні», «Ввічливі слова», правильно їх називати українською мовою

Матеріал: предметні картинки

2. Гра „Знайди пару”

Мета: Закріпити в пам'яті узагальнюючі групи предметів

Матеріал: картка з мозаїкою предметних картинок

3. Гра „Четвертий зайвий”

Мета: Закріпити знання про узагальнюючі поняття

Матеріал: смужка паперу з предметними картинками

Варіант: із зворотньої сторони смужки на ниточці кружечок, яким можна закривати зайву картинку

4. Гра „Знайди помилки у художника”

Мета: Вчити розрізняти узагальнюючі поняття (овочі-фрукти, плоди-квіти,

Матеріал: сюжетні картинки (Наприклад: фруктовий сад з фруктами та ...овочами на гілках; фруктові дерева з ягодами (малино, смородиною, полуницею) на гілках; город, на грядках якого виростили ще й...фрукти; плутанина в порах року; зображення лісу, в якому живуть дикі тварини і...свійські; зображення сільського подвір'я, на якому крім собаки, свині, коня, кози тощо є лисиці, вовки, ведмеді; дерева, на яких крім горобців, ластівок, ворон сидять на гілках кури, півні, качки тощо)

Умова: дитина не тільки знаходить помилку, а й пояснює, як має бути в житті, використовуючі узагальнюючі слова

5. „Полагодь телефони”

Мета: Вчити об'єднувати предметні картинки в узагальнюючі групи

Матеріал: паперові телефони, на дисках яких картинки з певної узагальнюючої групи, кружки з картинками та смужки паперу для слухавки

Умова: підібрати кружки для слухавки з відповідними предметними картинками (Наприклад: на диску зображена машина. Дитина шукає картинками із зображенням транспорту. Прикладає до телефону спочатку смужку паперу, і по боках два кружки – це слухавка. Телефон запрацював)

6. Гра „Про кого цей віршик?”

Мета: Вчити розуміти і використовувати слова, що характеризують поведінку дитини:

вереда, пустун, боягуз, забіяка, недбайло; хвалько, сплюха, балакун, заводій, щебетуха, співун, обіцяйло, хитруха

Матеріал: предметні картинки із зображенням дітей

Умова: дорослий (або дитина) читає віршик, діти знаходять відповідну картинку.

Варіант гри: „**На кого схожа?**” (предметні картинки із зображенням дітей та тварин. Наприклад: лисиці (хитруха), сорока (щебетуха), півень (забіяка), соловей (співун) тощо.

7. Гра „Допоможи знайти частину предмета”

Мета: Вчити підбирати частину до цілого

Матеріал: предметні картинки із зображенням предметів та їх частин (сукня – гудзик, стілець – ніжка, дерево – стовбур, квітка – пелюстка, листок, білка – хвіст, будинок – дах, машина – колесо, телефон – трубка тощо)

8. Гра „Знайди подібні картинки”

Мета: Вчити розуміти значення багатозначних слів

Матеріал: картки з мозаїкою предметних картинок (хвостик у мишки, яблука, з волосся; вуса у тата, kota, на колоску; шапка батька, гриба; язичок у роті, черевика; ручка дитини, валізи, дверей; шийка у дитини, глечика, пляшки; ніжка малюка, стільчика; носик малюка, чайника; вушко маляти, голки, чашки; спинка маляти, стільчика; подушечка спати, на лапках у kota; грибок у лісі, на дитячому майданчику.

Варіант гри: „Підбери пари” (окремі предметні картинки)

9. Гра „Знайди картинки-навпакійки

Мета: Закріпити знання слів протилежного значення

Матеріал: кружки із зображенням предметних та сюжетних картинок

Сильний – слабкий

Хворий – здоровий

Ледачий – працьовитий

Перший – останній

Твердий – м’який

Лівий – правий

Широкий – вузький

Рівний – кривий

Довгий – короткий

Ситий – голодний

Важкий – легкий

Старий – молодий

Глибокий – мілкий

Багатий – бідний

Високий – низький

Рідний – чужий

Темний – світлий

Дощовий – сонячний

10. Гра „Назви картинку по-іншому”

Мета: Поповнювати словник дітей словами близького значення

Матеріал: прямокутники із зображенням предметних та сюжетних картинок

Сукня – плаття; утюг – праска; шкарпетки – носки; диван – канапа; дзеркало – люстро;

чародій – чарівник; бусол – лелека – чорногуз; писочок – мордочка; крига – лід; віхола – хуртовина – заметіль

Діти: бігають – гасають – ганяють; сміються – регочуть; плачуть – ревуть; прикрашають – прибирають (до свята); їдять – наминають; одягають – надягають

Тварини (птахи): піклуються – турбуються (про дитинчат)

11. Гра „Склади картинку”

Мета: Поповнювати словник дітей складними словами

Матеріал: половинки предметних і сюжетних картинок картинок (снігопад, листопад, льодохід, самовар, носоріг, пароплав, паровоз, хлібовоз, молоковоз)

12. Гра „Знайди потрібну картинку за схемою”

Мета: Поповнювати словник дітей складними прикметниками

Матеріал: предметні картинки із зображенням ведмедя, зайця, сороки, бусола, коня, лисиці, білки, жирафа тощо, картки-схеми (намальована довга лінія і дзьоб; довга лінія і шия; довга лінія і ноги; довга лінія і вуха; довга лінія і хвіст; довга лінія і грива; довга лінія і шерсть)

13. Гра „Знайди подібні картинки”

Мета: Вчити класифікувати предмети за характерними ознаками, властивостями

Матеріал: предметні картинки (шафа книжкова, для одягу, для посуду; лампа настільна, люстра; одяг святковий, робочий, літній, зимовий; взуття зимове, літнє; хліб черствий, свіжий; дерева молоді, старі; квіти кімнатні, садові, лісові

14.Гра „Розкажи, що робить дівчинка (хлопчик, тваринка, пташка) на картинці)

Мета: Вчити розрізняти прийменники через, крізь, коло

Матеріал: сюжетні картинки

Умова: вчити відповідати на запитання дорослого, використовуючи прийменники

Образне мовлення

15.Гра „Порівняй”

Мета: збагачувати словник порівняннями

Матеріал: предметні та сюжетні картинки (дівчинка з червоними щоками (червона, як рак, як червоне яблучко, немов вогнем палає; боязкий, як заєць, швидкий, як пташка)

16.Гра „Підбери картинку до народного вислову”

Мета: збагачувати словник фразеологізмами

Про вовка промовка.

Гав ловити – бути неуважним

Не все коту масниця

Руками і ногами – бути згідним

Як мед так і ложку – все зразу

Різати вухо – про щось неприємне почуте

Губи квасити – плакати

П’яте колесо до воза – непотрібне

Губи прикусити – помовчати

Пальці облизувати – про щось дуже гарне

Губи копити – ображатися

Губи розпустити – бажання чогось

Рота роззявити – здивуватись

Матеріал: сюжетні картинки

Ускладнення: дитина сама згадує вислів, дивлячись на картинку

1. Гра “Кінотеатр. Хто сидить в якому рядку?”

Мета: закріпити узагальнюючі поняття

Матеріал: картка з накресленими 12-16 клітинками із зображенням предметних картинок різних узагальнюючих груп

Умова: дитина уважно розглядає картинки, з’ясовує логіку розташування (групи узагальнюючих понять можуть бути розташовані горизонтально або вертикально, в якому ряду), після того, дорослий закриває одну з картинок, треба згадати, яка картинка була, наприклад, другою в третьому ряду

Ускладнення: картинки впізнаються, перевертаючи картку на другу сторону, тобто принцип “відзеркалення”

2. Гра “Наведи лад в шафах”

Мета: Вчити розрізняти узагальнюючі поняття

Матеріал: паперові шафи, предметні картинки із зображенням предметних картинок різних узагальнюючих груп

Варіант гри: полиці на шафах для певних узагальнюючих груп

3. Гра “Лото “9 картинок”

Мета: Вчити розрізняти узагальнюючі поняття

Матеріал: картки з 9 квадратами, предметні картинки

4. Гра “Квітка-семіквітка”

Мета: Вчити об’єднувати в групи картинки з певної узагальнюючої групи

Матеріал: пелюстки з зображенням предметних картинок різних узагальнюючих груп, серединка квітки – орієнтир-картинка

5. Гра “Годинник друзів”

Мета: Вчити об’єднувати в групи картинки з певної узагальнюючої групи

Матеріал: паперовий годинник із зображенням предметних картинок по колу

Умова: дитина має стрілками показати картинки, які об’єднуються в одну узагальнюючу групу

6. Гра “Хто більше добре слів”

Мета: Вчити добирати до іменників якісні, відносні та присвійні проікметники

Матеріал: предметні та сюжетні картинки

7. Гра “Підбери інше слово”

Мета: Збагачувати словник дітей словами близького значення (синонімами)

Матеріал: предметні та сюжетні картинки

Плескати в долоні – аплодувати
Стерегти – вартувати – охороняти
Замазура – бруднуля
Тінь – холодок
Підборіддя – борода
Дозрівати – достигати (про овочі, фрукти, ягоди)
Махати – вертіти – метляти (про хвіст)
Скавчати – скиглити – скавуліти (про собаку)

Іти – падати – шпарити – лити –
періщити (про дощ)
Іти – падати – сипати – валити –
порошити – мести (про сніг)
Пекти – жарити (про сонце)
Блискотіти – яскріти (про сніг)
Блищати – виблискувати
Глиця – хвоя
Кетяг – гроно – китиця
Вітка – гілка
Колючки – голки – шпички
Кігті – пазурі

Розглядати – роздивлятися
Захищати – заступатися
Зробити – скачати (снігову бабу)
Турбуватися – піклуватися –
клопотатися
Плести – в’язати
Переганяти – випереджати
Гніватися – сердитися
Сварити – лаяти
Торкати – чіпати – мацати
Вередувати – капризувати
Господар – хазяїн
Кухар – куховар
Іжа – харч – наїдок
Начиння – посуд

Кермо – руль
Пастух – чабан
Лист – аркуш
Поштар – листоноша
Мотузка – шворка
Пасок – пояс
Вежа – башта
Ластовиння – веснянки
Шати – одяг – вбрання
Ринок – базар
Майдан – площа
Книгарня – книжковий – магазин
Сміливий – хоробрий – відважний
Чепурний – охайний – акуратний

Тертушка – терка
Картопля – бараболя
Ситро – лимонад
Юшка – уха
Смаження – яєчня
Шум – піна
Жмуток – пучок (петрушки)
Крапля – капля
Діти – малята – малюки
Сім’я – родина
Забавки – розваги
Потяг – поїзд
Вогнище – багаття

Прудкий – спритний – проворний –
моторний
Розумний – кмітливий
Сумний – невеселий – зажурений
Кумедний – утішний – смішний
Чесний – правдивий
Лихий – злий
Гарний – красивий – гожий –
чудовий – прекрасний
Стиглий – зрілий
Квітчастий – барвистий
Блакитний – голубий
Соковитий – січний
Вогкий – вологий
Кращій – ліпший

8. Гра “Підбери картинки-навпакійки”

Мета: Вчити добирати слова протилежного значення

Матеріал: предметні та сюжетні картинки

Довгоший – короткоший
Боязкий – сміливий
Блідий – рум’яний
Голий – одягнутий
Лисий – кучерявий
Порожній – повний
Корисний – шкідливий
Жадібний – щедрий
Чепурний – неохайний
Стиглий – зелений
Отруйний – їстівний
Охайний – нечупарний
Минулий – майбутній
Різний – однаковий
Знаменитий – невідомий
Колективний – індивідуальний
Питати – відповідати
Сісти – встати

Забути – нагадати
Почати – кінчати
Нагріти – охолодити
Розкидати – скласти
Помиритися – посваритися
Запалити – погасити
Прасувати – м’яти
Віяти – уцухнути
Випередити – відстати
Заборонити – дозволити
Чистити – бруднити
Втомитися – відпочити
Літо – зима
Осінь – весна
День – ніч
Ранок – вечір
Холод – спека
Фініш – старт

Шум - тиша
Свято – будень
Світло - пітьма
Сила - слабкість
Порядок – безладдя
Доброта – жорстокість

Глибоко – мілко
Пошепки – вголос
Тихо - гамірно
Сюди – туди
Разом – окремо
Брудно – чисто

9. Гра “Скажи який”

Мета: Вчити утворювати складні слова (Довгодзьобий, куцохвостий тощо)

Матеріал: зображення тварин та птахів та частин тіла (хвіст, шия, дзьб, ноги тощо)

10. Гра “Четвертий зайвий”

Мета: ”Вчити впізнавати складні слова”

Матеріал: смужка паперу із зображенням 4 картинок

11. Гра “Утвори складне слово”

Мета: Вчити утворювати складні слова

Матеріал: картки із зображенням заводу, ферми, товарів, машин (возить) та предметних картинок до них (сир, машина, хліб (сирзавод, машзавод, хліб завод), кролики, сині, птахи свійські (кролеферма, свинеферма, птахоферма), продукти, спортивні товари (продтовари, спортовари), молоко, хліб, бензин (молоковоз, хлібовоз, бензовоз)

1. Гра „Кого багато у бабусі (дідуся)?”

Мета: Вчити правильно вживати слова-назви дитинчат та дорослих тварин в множині родового відмінку

Матеріал: картинка із зображенням бабусі (дідуся), свійських тварин гусенят, телят; свиней, коней, собак, кіз, котів

2. Гра “Чого багато в магазині?”

Мета: Вчити правильно вживати слова-назви предметів жіночого, чоловічого, середнього роду в множині родового відмінку (шапок, ляльок, рукавиць, чобіт, пальт, машин, столів, ножів) та іменники, які мають тільки множину (саней, дверей, ножиць, штанів, трусів, меблів)

Матеріал: картинка із зображенням прилавка та предметів

3. Гра „Заповни торбинки (тарілки, коробки, кошики)”

Мета: Вчити узгоджувати прикметники з іменниками в роді

Матеріал: паперова червона (жовта, зелена, синя) торбинка, предметні картинки (червоне яблуко, жовтий м'яч, жовте яблуко, жовте відро, зелений м'яч, зелений огірок, зелена ракета, синій олівець, синя машина тощо)

4. Гра „Знайди потрібну картинку”

Мета: Вчити узгоджувати іменники з числівниками один, одне, одна: вживати числівники двоє, троє

Матеріал: картинки із зображенням різної кількості предметів

Варіант гри: „Знайди пари” (звертати увагу на рід іменників (Пара: одна лялька – одна машинка; одне дерево – одне яблуко; один барабан – один огірок тощо)

5. Гра „Розкажи, що бачиш на картинці”

Мета: Вчити будувати речення: прості поширені з однорідними членами речення

Матеріал: сюжетні картинки

Умова: дитина роздивляється картинку і складає речення (за зразком вихователя)

* прості поширені з однорідними членами речення (В небі світить жовте, тепле сонечко)

* вживаючи узагальнююче слово при однорідних членах речення (У бабусі на городі виросло багато овочів: огірки, помідори, картопля, буряк)

* зі сполучником „і” (У хлопчика є барабан і машинка)

6. Гра „Куди сховався зайчик (котик, пташка)?”

Мета: Вправляти дітей у вживанні прийменників в, біля, за, під, на, між

Матеріал: сюжетні картинки із зображенням зайчика (котика, пташки)

Варіант гри: 1) „Знайди подібні картинки” (картинки із зображенням зайчика (котика, пташки) в однаковому положенні (Наприклад: зайчик **за** деревом, котик **за** столом; пташка **на** дереві, котик **на** лаві тощо)

7. Гра „Хто де живе?”

Мета: Вправляти дітей у відмінюванні іменників жіночого роду -а, -я, чоловічого та середнього роду в місцевому відмінку

Матеріал: картинки із зображенням будки, гнізда, лісу, барлоги, клітки, будинку, річки; предметні картинки із зображенням тварин, птахів, риб, комах

Умова: підібрати парні картинки (собачка – будка, ведмедик – барлога) і відповісти на питання дорослого „Де живе?” (у річці, у барлозі, у будці, у клітці, у лісі, у будинку)

8. Гра „Що більше?”

Мета: Вчити дітей порівнювати предмети різного розміру, будувати речення з словами „більший за...”, „менший за...”

Матеріал: предметні та сюжетні картинки

9. Гра Заміни іншим словом”

Мета: Закріпити вживання дітьми займенників, учити замінювати іменники займенниками відповідного роду

Матеріал: предметні картинки

Варіант гри: „Знайди пару” (одного роду (він: барабан – м’яч, вона: лялька – машинка, воно: брязкальце – яблуко)

4-5pp.

1. Гра “Парні картинки”

Мета: Вправляти дітей у засвоєнні правильних форм іменників родового відмінка множини (одне вікно – багато вікон, одне дерево – багато дерев)

Матеріал: предметні картинки

2. Гра “Чи хвіст?”

Мета: Закріпити вживання присвійних прикметників

Матеріал: картинки із зображенням тварин

3. Гра “Кому що потрібно?”

Мета: Закріпити особливості давального відмінка множини іменників, що означають назви дитинчат тварин

Матеріал: предметні картинки

4. Гра ”Знайди діток”

Мета: Сприяти засвоєнню іменників IV відмін з суфіксами –ат, -ят, відмінювання їх за відмінками та числами

Матеріал: предметні картинки

5-7pp.

1. Гра „Впізнай, що у склянці (тарілці, каструлі)”

Мета: Вчити вживати відносні прикметники

Матеріал: картинка із зображенням склянки, тарілки, каструлі, поряд намальовані фрукти овочі, гриби

Умова: дитина має уважно роздивитись картинку і дати відповідь на запитання: „Який сік в склянці?” (морквяний, буряковий, полуничний, малиновий, смородиновий тощо), „Який суп в каструлі? (гороховий, картопляний, овочевий, грибний), „Яка каша в тарілці?” (горохова, гарбузова)

2. Гра „Чиї плоди упали на землю?”

Мета: Вчити правильно вживати іменники родового відмінку однини

Матеріал: картинки із зображенням дерев та плодів

Умова: вихователь показує плоди на картинці і задає питання: „Це плоди чого?” Дитина має дати правильну відповідь (дуба, каштана, липи, клена, горобини, калини)